

Inhoud

1	Wat is morfologie?	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Basisbegrippen	2
1.2.1	Gelede en ongelede woorden	2
1.2.2	Syntagmatische en paradigmatische morfologie	5
1.3	Gemotiveerde en gelede woorden	8
1.3.1	Het belang van gelede woorden	8
1.3.2	Soorten van gemotiveerdheid en mate van geleeedheid	10
1.4	Opname in het (mentale) lexicon: lexicalisatie	13
1.5	Gevolgen van lexicalisatie	16
1.6	Samenvatting	18
1.7	Literatuur	19
1.8	Oefenopgaven	19
2	Het ontstaan van gelede woorden	21
2.1	Inleiding	21
2.2	Morfologische relaties en processen	22
2.2.1	De basis	22
2.2.2	De verandering	25
	Affigering	25
	Stamverandering	25
	Affixextractie	27
	Affixsubstitutie	27
	Impliciete transpositie	30
2.3	Effecten van ontlening	33
2.4	Woordwording van woordcombinaties	36
2.5	Samenvatting	41
2.6	Literatuur	42
2.7	Oefenopgaven	42
3	Productiviteit en regels	44
3.1	Inleiding	44
3.2	Morfologische productiviteit	45
3.3	Morfologische regels	50
3.3.1	Bestaande woorden als basis?	53
3.3.2	Beperkingen op mogelijke basiswoorden	54
3.3.3	De aard van woordvormingsregels	57
3.4	Productiviteit en ontlening	59
3.4.1	Affixsubstitutie en affigering	59

3.4.2	Inheemse en uitheemse basis	60
3.5	Het gebruik van productieve procédés	63
3.5.1	Inherente factoren	65
3.5.2	Niet-inherente factoren	68
3.5.3	Pragmatische factoren	71
3.5.4	Kwantitatieve analyses van productiviteit	72
3.6*	Veranderingen in productiviteit	74
3.6.1	Het ontstaan van nieuwe productieve procédés	75
3.6.2	Verlies van productiviteit	76
3.7	Samenvatting	79
3.8	Literatuur	80
3.9	Oefenopgaven	81
4	Flexie	83
4.1	Inleiding	83
4.2	Nomina	85
4.2.1	Ontlening	90
4.2.2	Vereenvoudiging van nominale flexie	92
4.2.3	Genus	93
4.2.4	Naamval	96
4.3	Adjectieven	96
4.3.1	De trappen van vergelijking	97
4.3.2	Verbuiging in attributieve positie	98
4.4	Verba	101
4.4.1	Tijdsvormen en deelwoorden	102
4.4.2	Congruentie	110
4.5	Flexie en woordvorming	111
4.6	Samenvatting	114
4.7	Literatuur	115
4.8	Oefenopgaven	115
5	Afleiding	119
5.1	Inleiding	119
5.2	De woordsoort van afleidingen	120
5.3	De betekenis van afleidingen	125
5.3.1	Morfologie en lexicale semantiek	125
5.3.2	Categoriale waarde en lexicale betekenis	129
5.3.3	Polysemie en vaagheid van de categoriale waarde	132
5.3.4	Polysemie en uitbreidingsschema's	135
5.3.5	Polyfunctionaliteit en polysemie	139
5.4	Samenvatting	144
5.5	Literatuur	144
5.6	Oefenopgaven	145

6	Samenstelling	147
6.1	Inleiding	147
6.2	Nominale samenstellingen	150
6.2.1	De mogelijkheden van nominale samenstellingen	150
6.2.2	De betekenis van nominale samenstellingen	153
6.2.3	Bindfonemen	156
6.3	Adjectivische samenstellingen	161
6.4	Verbale samenstellingen	163
6.4.1	Samenkoppelingen	163
6.4.2	Vermeende verbale samenstellingen	165
6.5	Overige samenstellingen	168
6.5.1	Woordcombinatie of samenstelling?	168
6.5.2	Ondoorzichtige samenstellingen	170
6.6	Samenstellende samenstellingen en afleidingen	171
6.6.1	Analyse als afleiding	171
6.6.2	Analyse als samenstelling	174
6.6.3	Driedledige structuur: samenstelling door afleiding of samenstelling	177
6.6.4	Verschillende analysemogelijkheden	179
6.7	Samenvatting	182
6.8	Literatuur	183
6.9	Oefenopgaven	184
7	Morfologie en fonologie	186
7.1	Inleiding	186
7.2	Fonologische eigenschappen van affixen	187
7.3	Allomorfie van affixen	192
7.4	Stamallomorfie	195
7.4.1	Stamallomorfie als residu van fonologische processen	195
7.4.2	Stamallomorfie door analogie	200
7.4.3	Stamallomorfie door ontlening	200
7.4.4	Allomorfie en paradigmatische relaties	202
7.5	Het accentgedrag van affixen	203
7.6	Samenvatting	207
7.7	Literatuur	207
7.8	Oefenopgaven	208
8	Morfologie en syntaxis	210
8.1	Inleiding	210
8.2	Verschillen tussen morfologie en syntaxis	211
8.3	Woordgroepen als delen van woorden	214
8.4	De syntactische eigenschappen van afgeleide woorden	216
8.4.1	Syntactische valentie en betekenis	216
8.4.2	Creatie van argumentstructuur	219

8.4.3	Erving	221
8.5	Van syntaxis naar morfologie: partikels en prefixen	224
8.5.1	De grammaticale status van samen koppelingen	226
8.5.2	Van partikel tot prefix	230
8.5.3	Be-prefixering	231
8.6	Samenvatting	232
8.7	Literatuur	233
8.8.	Oefenopgaven	234
9	Morfologie en psycholinguïstiek	236
9.1	Inleiding	236
9.2	De verwerving van morfologische regels	236
9.2.1	Flexionele morfologie	238
9.2.2	Lexicale morfologie	242
9.3	Het mentale lexicon	244
9.3.1	De opslag van gelede woorden	247
9.3.2	De representatie van gelede woorden in het lexicon	250
9.3.3	De herkenning van gelede woorden	252
9.3.4	De productie van gelede woorden	253
9.4	Samenvatting	259
9.5	Literatuur	259
9.6	Oefenopgaven	260
10	Morfologische verandering	262
10.1	Inleiding	262
10.2	Het historisch perspectief	263
10.2.1	De taalgebruiker als bron van taalverandering	264
10.2.2	Taalverandering en taalsysteem	269
10.2.3	De sociale dimensie van taalverandering	269
10.2.4	Taalkunde als archeologie	270
10.3	Morfologische veranderingen	271
10.3.1	Vereenvoudiging	272
10.3.2	Grammaticalisatie	273
10.4	Veranderingen in woordstructuur	275
10.4.1	Verlies van geleedheid	275
10.4.2	Herstructurering	279
10.4.3	Systematisering	284
10.5	Samenvatting	286
10.6	Literatuur	286
10.7	Oefenopgaven	287
	Bibliografie	289
	Termenlijst	300

Termenlijst

De paginacijfers hieronder verwijzen naar de eerste maal dat de termen in de tekst voorkomen. Op de desbetreffende pagina's zijn die termen in kapitalen en vet gezet.

aantonende wijs	102	blokkering	68
aanvoegende wijs	102	bracket erasure	214
abductieve verandering	266		
Ablaut	104	categoriale waarde	24
absolute constructie	39	categoriebepalend	121
accentdragend suffix	203	categorie-neutraal	122
accentneutraal suffix	203	causatief	139
accentverschuivend suffix	203	citatievorm	23
activatieniveau	245	comparatief	96
affigering	25	complementaire distributie	192
affix	4	compositie	22
affixextractie	27	compositionaliteit	222
affixgeneralisatie	75	compositionaliteit	13
affixsubstitutie	27	congruentie	110
affix telescoping	281	conjugatie	101
afleiding	4	conjunctief	102
agens	28	connectionistisch model	256
agglutinerend	249	contextuele flexie	84
allomorf	192	conventioneel (teken)	3
analytisch	249	conversie	30
appendix-consonant	188	copulatieve samenstelling	155
arbitrair	3	correlaat	24
argument	216	creatie	219
argumentstructuur	216	creativiteit	47
atelisch aspect	66	cumulatieve frequentie-effect	250
Auslautverhärtung	190	cyclisch suffix	206
back formation	166	deiktisch	113
bahuvrihi compositum	155	derivatie	22
bastaardwoord	91	derivationeel domein	57
bestaand (geleed) woord	16	diachroon	264
betekenisspecialisatie	15	discontinu affix	4
betekenisveralgemening	127	drift	265
betekenisvernauwing	127	duratief aspect	66
bindfoneem	156	dwarsverband	51

eiland	213	indicatief	102
endocentrische samenstelling	155	inferentie	41
episodisch geheugen	246	infix	4
ergatief werkwoord	220	inherente flexie	84
erving	221	inhoudswoord	2
exocentrische samenstelling	155	intern argument	217
expliciete transpositie	30	intensie	72
extensie	72	isomorfieprincipe	285
extern argument	217		
externe syntaxis	220	kapregel	35
extrasyllabisch	202	kern	48
flexie	8	leenvertaling	272
flexionele morfologie	111	leenwoord	91
fonologisch woord	113	lemma	8
fonologische herstructurering	263	lettergreepwoord	11
frequentatief	218	letterwoord	11
functiewoord	2	lexeem	8
		lexicaal-conceptuele structuur	216
gebiedende wijs	102	lexicaal morfeem	3
gebonden morfeem	3	lexicaal woord	2
gedeeltelijk gemotiveerd	10	lexicale decisietaak	245
geleed woord	3	lexicale diffusie	195
gelexicaliseerde woordgroep	36	lexicale innovatie	242
gemarkeerd	71	lexicale integriteit	213
gemotiveerd	3	lexicale morfologie	111
genitiefsuffix	96	lexicalisatie	16
genus	93	locatief	139
gesloten categorie	45	longitudinaal onderzoek	237
gesplitste morfologie	112		
grammaticaal woord	2	mate van geleedheid	13
grammaticalisatie	38	mentaal lexicon	244
		metaforiek	127
hapax	73	metanalyse	200
herinterpretatie	166	metonymie	127
hiatus	198	modus	102
homoniem affix	140	mogelijk (geleed) woord	52
homoniem	68	morfeem	3
hoofd	122	morfeemsyntaxis	5
hoofdaccentregel	204	morfolexicale regel	192
		morfologische adaptatie	63
imperatief	102	morfologische productiviteit	46
imperfect learning	267	morfologische categorie	24
impliciete transpositie	30	morfologische valentie	119
incidentele vorming	45	morfologisering	106

Morphological Race Model	253	radiale categorie	137
naam	15	redundantiereg	49
niveauordening	204	regelmatig werkwoord	102
neutrum	93	regeltoepassing	248
nomen actionis	29	registergebonden	67
nomen agentis	28	regularisering	69
nulaffix	23	relationeel adjectief	98
nulafleiding	30	relictsuffix	278
nulmorfeem	23	Righthand Head Rule	122
nultrap	104	samenkoppeling	164
omschrijving	15	samensmelting	12
ongemarkeerd	71	samenstellende afleiding	171
onomasiologisch	125	samenstellende samenstelling	171
onregelmatig werkwoord	102	samenstelling	4
open categorie	45	scheidbaar samengesteld werkwoord	163
opslag	248	schwa-apocope	195
overgeneralisatie	240	semantisch geheugen	246
overkarakterisering	262	semantische coherentie	77
(over)regularisering	240	semantische specialisatie	15
paradigma	5	semasiologisch	125
paradigmatische gelijkmaking	105	singulare tantum	90
paradigmatische morfologie	5	small clause	226
paradigmatische woordvorming	52	stam	23
partikel	225	stamtijden	201
patiens	139	stamverandering	26
perfectief aspect	66	stamvorm	23
perifrastische (vorm)	108	sterk lexicalisme	214
persoonsvorm	110	sterk werkwoord	102
pidgintaal	273	stratum	59
plurale tantum	90	Sturtevant's paradox	200
polyfunctionaliteit	141	suffix	4
polyseme morfologische categorie	133	superlatief	96
polysemie	126	suppletie	85
prevocalische schwa-deletie	87	syllabecontact	277
prefix	4	syllabificatie	189
prefix-stripping	252	synchroon	263
priming	250	synoniem	68
principe van Panini	99	synoniem affix	141
productiviteit	46	syntactische valentie	120
proportionele analogie	49	syntagmatische morfologie	5
pseudo-prefix	252	synthetic compound	171
psycholinguïstiek	236	synthetisch	249

taalperceptie	236	verlies van morfologische	
taalproductie	236	geleedheid	17
taalpsychologie	236	vervoeging	101
telisch aspect	66	volksetymologie	283
thema	139	vormelijk geleed	17
token	9	vrij morfeem	3
trochee	87	vrije woordgroep	36
truncatieregels	35		
type	9	waarschijnlijk woord	64
		woordgebaseerde morfologie	22
uitbreidingsschema	137	woordgroepsafleiding	25
uitgang	83	woordherkenning	244
Umlaut	107	woordvormingsregel	49
		wortel	24
verbleking	41		
verbindingsklank	156	zwak werkwoord	102
Verb Raising	224		